

Raadsvoorstel

Datum vergadering:	27 januari 2021
Agendapunt:	9
Onderwerp:	Vaststellen Zoekgebieden Windenergie Vaststellen 5 ^e begrotingswijziging 2022
Portefeuillehouder:	wethouder Rien Wijdeven

Heesch, 7 december 2021

Inleiding

Bij het vaststellen van de Regionale Energie Strategie (RES), in het voorjaar van dit jaar, heeft uw raad zich gecommitteerd aan de doelstellingen van de RES. Deze doelstellingen betreffen 0,06 TWh hernieuwbare energie te realiseren in 2030 binnen de gemeentegrenzen van Bernheze. Om aan deze opgave invulling te geven, heeft uw raad eerder de kaders voor de opwek van duurzame energie door middel van zonnepanelen op land vastgesteld. Daarnaast heeft uw raad recent ook de Transitievisie Warmte vastgesteld, waarin de strategie wordt uitgestippeld om in Bernheze in 2050 aardgasloos te zijn.

Het vaststellen van zoekgebieden voor windenergie is de derde pijler onder het uitvoeren van de RES. Met dit voorstel vragen we uw raad om de zoekgebieden voor windenergie vast te stellen. Binnen deze zoekgebieden kunnen initiatiefnemers dan aan de slag met het voorbereiden van hun initiatieven voor de opwek van duurzame energie door middel van wind.

Voorstel

1. Zoekgebieden voor de opwek van windenergie vast te stellen (zie bijlage 1 voor de kaart van de zoekgebieden)
2. De financiële participatie-norm op minstens 50% vast te stellen, maar te streven naar 100% en het college opdracht te geven beleid te ontwikkelen om nader participatiebeleid inzake windenergie te ontwikkelen en ter besluitvorming aan de raad voor te leggen. Hiertoe €40.000 euro ter beschikking te stellen en deze te dekken uit de reserve Nader te bestemmen.
3. Vast te stellen dat er geen initiatieven voor windenergie in behandeling worden genomen tot de wijzigings-AMvB omtrent de normering van windmolens in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling van kracht is.

Argumenten

1 Zoekgebieden

1.1 *Het vaststellen van zoekgebieden voor windenergie is onderdeel van onze opgave in de RES*

Onze RES-doelstelling bedraagt 0,06 TWh. Dat is een bijdrage aan de landelijke doelstellingen voor duurzame energie die voortvloeien uit het Klimaatakkoord van Parijs en het landelijke Klimaatakkoord. In de regio Noordoost Brabant heeft men voor de systematiek gekozen van het herverdelen van de regionale opgave van 1,5 TWh naar rato van het energieverbruik van de gemeentes. Voor Bernheze betekent dat, dat we voor de opgave van 0,06 TWh aan de lat staan.

Deze opgave kan worden ingevuld door middel van windenergie, zonne-energie en bevat ook nog een besparingsopgave van 11%. Met al deze voorwaarden heeft uw raad ingestemd bij het vaststellen van de RES. De zoekgebieden en de voorwaarden voor zonne-energie heeft uw raad reeds vastgesteld, hetzelfde geldt voor de Transitievisie Warmte. Een van de laatste pijlers

onder de uitvoering van de RES is het vaststellen van zoekgebieden voor windenergie. Met het vaststellen van het zoekgebied voor windenergie voldoet uw raad aan deze opgave en kan verder gegaan worden met het uitvoeren van de RES.

Hiernaast heeft uw raad ook voor Bernheze de doelstelling onderschreven om in 2050 volledig energieneutraal te zijn. Ook daaraan kan een bijdrage geleverd worden door de zoekgebieden vast te stellen en de mogelijkheden voor opwek van duurzame energie door middel van windturbines verder te laten onderzoeken door initiatiefnemers.

1.2 Het vaststellen van zoekgebieden voor windenergie geeft initiatiefnemers grond om met omwonenden in gesprek te gaan om tot een gedragen initiatief te komen.

Op dit moment zijn twee initiatiefnemers voor het organiseren van duurzame energie door middel van windturbines bekend. De ene is een commerciële partij, de ander is een groep inwoners die graag door middel van een burgerinitiatief invulling wil geven aan de opgave. Beiden hebben al gesprekken gevoerd met de omwonenden en/of met grondeigenaren. Als het zoekgebied is vastgesteld, kunnen zij nadere gesprekken gaan voeren met omwonenden en grondeigenaren over de voorwaarden voor de komst van windenergie in dit gebied. Uiteraard moeten de afspraken die zij maken uiteindelijk voldoen aan het streven naar 100%-participatie zoals omschreven bij beslispunt 2. Hiervoor wordt de opdracht gegeven aan het college om dit nader uit te werken (zie argument 2.4).

1.3 Andere zoekgebieden in Bernheze vallen af

Windunie heeft in Bernheze uitgebreid onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor de opwek van windenergie (zie bijlage 2). Nadat de ruimtelijke belemmeringen zijn weggestreept, blijft bijzonder weinig ruimte over binnen Bernheze. Daarnaast belemmert ook het radarcontour van vliegbasis Volkel de mogelijkheden voor windenergie ernstig. Vrijwel de gehele gemeente Bernheze valt onder dit radarcontour. Daardoor blijven alleen deze zoekgebieden aan de westkant van Bernheze over.

Het rapport van Windunie en de daarbij behorende kaarten laten zien dat de beperkingen in ieder ander zoekgebied groot zijn. Maar ook in de huidige zoekgebieden zijn nog veel randvoorwaarden waar rekening mee gehouden moet worden. Zo moet er een onderzoek gedaan worden naar de radarverstoring die mogelijke windturbines opleveren en moet er ook een MER-rapportage worden uitgevoerd naar de mogelijke gevolgen voor mens, milieu en dier. Deze rapportages kunnen echter alleen de initiatiefnemers maken, op basis van hun specifieke plannen en ontwerpen. Het is niet mogelijk om deze voor de zoekgebieden uit te laten voeren.

2 Financiële participatie

2.1 De landelijke norm is 50%, maar Bernheze wil voor een gedragen initiatieven gaan.

Door te streven naar 100% lokaal eigendom of participatie, houdt de lokale gemeenschap het heft in eigen handen. De lokale gemeenschap beslist dan over de manier waarop de windmolens geplaatst gaan worden, wie er meedeelt in de opbrengsten en op welke manier er rekening gehouden wordt met de omgeving. Door het lokale eigendom van de windmolens houdt de gemeenschap op al deze punten invloed.

Dit streven naar 100% lokaal eigendom geldt alleen voor het eigen vermogen van de initiatiefnemer. Uiteraard zou het nog beter zijn als het volledige vermogen van de initiatiefnemer lokaal is, maar dat lijkt in de praktijk onhaalbaar. Het vreemd vermogen zal van een bank of andere investeerder moeten komen.

2.2 Lokale financiële participatie leidt tot meer draagvlak voor windenergie

Het is belangrijk om zo veel mogelijk draagvlak voor initiatieven rondom windenergie te hebben. Door middel van financiële participatie profiteert de omgeving van een windpark van de opbrengsten van het windpark. Daarbij gaat het dan niet alleen om de direct omwonenden (zij

worden immers gecompenseerd voor eventuele overlast), maar ook om diegenen die wat verder van het windpark af wonen, maar toch willen meedelen in de opbrengst. Hierbij zijn diverse vormen mogelijk, maar over het algemeen is het coöperatiemodel (met deelnemers in een coöperatie) al dan niet in combinatie met een omgevingsfonds (waarin opbrengsten gestort worden die ten goede komen aan gemeenschappen als geheel) het meest gangbaar.

2.3 100% is een streven, maar moet mogelijk zijn.

50% lokaal eigendom is het streven wat in het landelijke klimaatakkoord is afgesproken. Door te streven naar 100% lokaal eigendom, geeft uw raad aan dat de gemeente Bernheze hier extra stappen in wil zetten en voor zo veel mogelijk lokaal eigendom wil gaan. Dit kan ingevuld worden door middel van eigendom via een coöperatie, maar ook door de opbrengsten terug te laten vloeien naar de gemeenschap door middel van een omgevingsfonds.

2.4 Door nader participatiebeleid vast te laten stellen door de raad, geven we meer voorwaarden mee aan initiatiefnemers en houden we de sturing in eigen hand

Door nu de zoekgebieden vast te stellen, voldoen we aan onze opgave voor de RES. De voorwaarden voor de participatie moeten we nader uitwerken. Hierover moet de raad dan een besluit nemen. Vervolgens moeten de initiatieven die aangedragen worden aan deze regels voldoen.

3 Initiatieven buiten behandeling laten tot landelijke normen van kracht zijn

3.1 Zelf normen vaststellen leidt tot ongelijkheid en onduidelijkheid

Er zijn gemeentes in Nederland die zelf normen voor windenergie hebben vastgesteld. Dit hebben zij gedaan naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State over het windpark Delfzijl-Zuid. Daarbij heeft de Raad van State duidelijk aangegeven dat de landelijke normen uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling niet meer van toepassing zijn, maar dat andere overheden wel zelf normen mogen stellen inzake geluid, lichthinder enz. op het gebied van windenergie. De gemeentes die dit hebben gedaan, hadden vaak al vergevorderde plannen inzake windenergie en wilden niet dat deze vertraging opliepen. In de gemeente Bernheze zijn wel enkele initiatiefnemers bekend, maar tot concrete plannen is het nog niet gekomen. Op dit moment is daarom de landelijke overheid aan zet om een planMER uit te voeren op de gestelde regels uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling. Tot die tijd moeten lokale overheden zelf regels opstellen. Dat leidt tot verschillende regels in verschillende gemeentes. Het college vindt dat niet bijdragen aan de duidelijkheid en uniformiteit die er moet zijn rondom normeringen en regelgeving en stelt daarom voor om de landelijke normen af te wachten. Naar verwachting zullen de landelijke normen in het voorjaar 2024 van kracht zijn.

3.2 We hebben geen capaciteit om zelf normen vast te stellen

Bij de vaststelling van de startnotitie zoekgebieden windenergie door het college was de uitspraak van de Raad van State inzake Windpark Delfzijl-Zuid nog niet bekend. Er is bij het uitwerken van de startnotitie naar deze besluitvorming toe ook geen rekening gehouden met de gevolgen van deze uitspraak van de Raad van State. Het zelf vaststellen van normen voor windenergie vraagt veel specifieke kennis en kunde. Deze moet worden ingehuurd of aangenomen. Beiden vergen veel van de organisatie. Daarom stelt het college voor om geen initiatieven in behandeling te nemen tot de landelijke normen van kracht zijn.

Risico's

Er zijn kanttekeningen bij het vaststellen van deze zoekgebieden. Er is bijvoorbeeld nog geen uitsluitsel over het draagvlak voor windenergie in de omgeving van deze gebieden. Ook is er nog onzekerheid over de schaarste op het elektriciteitsnetwerk en is het onzeker wanneer deze

schaarste is opgelost. Daarnaast speelt ook nog de rechtspraak een rol: omdat landelijke normen voor de opwekking van windenergie niet langer voldoende onderbouwd zijn, mogen deze normen niet worden gebruikt voor het verlenen van vergunningen.

Draagvlak voor windenergie

Het draagvlak voor de opwek van windenergie in de voorgestelde zoekgebieden is niet vast te stellen. Wel is vast te stellen dat een gedeelte van de bewoners van de gebieden bij voorbaat zich tegen deze zoekgebieden voor windenergie hebben gekeerd. Omwonenden hebben veel vragen over de gevolgen omtrent gezondheid, overlast en participatie. Deze heeft de gemeente Bernheze zo veel mogelijk proberen te beantwoorden door middel van een inloopbijeenkomst, een webinar en keukentafelgesprekken. De uitkomsten hiervan worden toegevoegd als bijlage aan dit raadsvoorstel.

Elektriciteitsnet

Het elektriciteitsnet in Nederland zit steeds voller, ook het elektriciteitsnet in Noordoost Brabant zit steeds voller. Hierover is uw raad ook geïnformeerd door middel van een raadsbrief en een extra toelichting door een medewerker van Enexis op 20 oktober jongstleden. De oplossingen voor de schaarste op het elektriciteitsnet zijn voor de lange termijn. Naar verwachting kunnen pas rond 2025 de eerste nieuwe grootschalige terugleverende aansluitingen weer aangesloten worden op het elektriciteitsnet. Initiatiefnemers van windenergie zullen hier rekening mee moeten houden en in continue overleg met netbeheerder Enexis moeten blijven over hun aansluiting.

Rechtspraak

In juni 2020 heeft het Europees Hof van Justitie in het zogenoemde Nevele-arrest geoordeeld dat een milieubeoordeling moet worden gemaakt voor windturbinenormen. Op grond van dit arrest heeft de Raad van State inzake het windpark Delfzijl-Zuid geoordeeld dat dit ook geldt voor de normeringen voor Nederlandse windturbines (voor 3 windturbines of meer). Dat betekent dat de regering een planMER moet laten uitvoeren en vervolgens via een wijzigingsalgemene maatregel van bestuur (wijzigings-AMvB) deze normen moet laten vaststellen. Tot deze tijd kunnen andere overheden (zoals gemeentes en provincies) zelf normen op laten stellen voor windturbines. De verwachting is dat in het voorjaar van 2024 de nieuwe landelijke normeringen zijn vastgesteld. Uitsstel hiervan is een risico.

Kosten en dekking

Voor het opstellen van het participatiebeleid vragen we uw raad om €40.000 euro toe te kennen uit de reserve Nader te bestemmen.

Vervolg

In Q1 en Q2 gaat het college verder met de uitwerking van de opdracht tot het maken van participatiebeleid omtrent windmolens. Dit verwachten we dan in Q3 of Q4 aan uw raad ter besluitvorming voor te leggen.

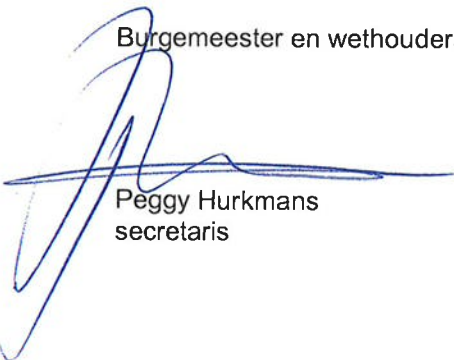
Evaluatie

Indien er aanleidingen zijn om het zoekgebied aan te passen, zoals veranderingen in regelgeving of een verandering van de opgave van de RES, dan zal een nieuw voorstel aan uw raad ter besluitvorming worden voorgelegd.

Bijlage(n): De bijlage(n) zijn digitaal beschikbaar.

1. Kaart met zoekgebieden ter vaststelling
2. Rapport Windunie
3. Informatieborden inloopbijeenkomst 6 oktober
4. Verslag inloopbijeenkomst 6 oktober
5. Presentatie extra raadsbijeenkomst 11 oktober
6. Verslag bijeenkomst grondeigenaren De Bleeken 17 november
7. Q&A
8. Verslag vragen en antwoorden webinar 2 december (wordt nagezonden)
9. Verslagen keukentafelgesprekken 7, 8 en 9 december (wordt nagezonden)

Burgemeester en wethouders,

Peggy Hurkmans
secretaris

Marieke Moorman
burgemeester